

Zdzisław J. Winnicki

(Instytut Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Wrocławski)

ORCID: 0000-0002-8636-2373

**Polityka historyczna sąsiadów.
Pamięć II wojny światowej jako podstawa
tożsamości państwowo-politycznej
we współczesnej Białorusi**

Po roku 1990, gdy Białoruska Socjalistyczna Republika Sowiecka ogłosiła suwerenność najpierw w ramach ZSRS, a następnie jako niezależna Republika Białoruś, pojawiło się pytanie: w oparciu o jakie idee ma być budowana tożsamość narodowo-państwowa białoruskiego społeczeństwa? Uwidoczniły się wówczas dwa główne nurty ideowe, w oparciu o które budowano państwowy (oficjalny) oraz społeczny (narodowy) fundament współczesnej białoruskiej tożsamości narodowej. W ramach nurtu pierwszego kontynuowano idee sowieckie BSRS. W ramach drugiego wysunięto narodową koncepcję historii Białorusi¹.

Nurt pierwszy (oficjalny) w roku 2003 przybrał formułę ideologii państwowej Republiki Białoruś². Nurt drugi można dookreślić tezą wysuniętą przez niezależnego historyka Zachara Szybiekę, który stwierdził: „Wybór modelu narodu: biorąc pod uwagę obecną [2002 r. – Z.J.W.] sytuację Białorusi nie należy dążyć do kulturowego modelu (etniczno-językowego, substancjalnego), ale do modelu funkcjonalnego (państwowo-politycznego). Wszystko, co znajduje się na Białorusi, jest białoruskie. Wszyscy obywatele Białorusi są Białorusinami”³.

Nurt pierwszy podkreślał znaczenie państwowotwórcze białoruskiej państwowości sowieckiej w kulturowo-politycznym związku z państwowością rosyjską (i sowiecką). Nurt drugi odwoływał się do traktowanej jako prebiałoruska tradycji Wielkiego Księstwa Litewskiego, uznając formułę zarówno sprzed unii polsko-litewskich, jak i z okresu I Rzeczypospolitej, za „białoruskie państwo Białorusinów” i konstatując to popularnym zawołaniem: „*Nasze imia słowy dwa – my Wialikaja Litwa*”.

W ramach narodowej koncepcji historii Białorusi poczynawszy od roku 1989 powstała niezwykle bogata literatura przedmiotu, nakierowana przede wszystkim na kwestionowanie znaczenia i wpływu kultury oraz polskich instytucji publiczno-prawnych na obszarze Rzeczypospolitej po 1569 r. (zawarcie unii lubelskiej) oraz w okresie późniejszym.

Obrazowo można to zilustrować uznaniem wszystkich wybitnych działaczy kultury, twórców, wojskowych, poetów, literatów, inżynierów, urodzonych i działających na obszarze dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego, za etnicznych Białorusinów z racji urodzenia (*urazency Bielarusi*), całkowicie abstrahując od ich osobistej tożsamości i samookreślenia. Tak więc „Białorusinami” okazali się zarówno Adam Mickiewicz, Ignacy Domeyko, Konstanty Kalinowski, Michał Ogiński, Stanisław Moniuszko, jak

¹ Z. J. Winnicki, „Narodowa koncepcja historii” jako doktrynalne założenie metodologiczne współczesnej historiografii białoruskiej [w:] *Nadzieje, złudzenia, rzeczywistość. Studia z historii Polski XX wieku. Księga dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wyrwie*, red. W. Hładkiewicz, M. Szczerbiński, Gorzów Wlkp. 2004, s. 469–489.

² Z. J. Winnicki, *Ideologia państwowa Republiki Białoruś – teoria i praktyka projektu. Analiza politologiczna*, Wrocław 2013.

³ Z. Szybieka, *Historia Białorusi 1795–2000*, Lublin 2002, s. 505.

i np. Tomasz Wawrzecki, Jan Czerski, Jan Czczot, nie wspominając już o tutejszych rodach Czapskich, Wańkowiczów, Chreptowiczów i innych ⁴.

Nurt oficjalny (dominujący), początkowo uznający panowanie litewskie oraz wpływy kultury polskiej za klasowo, a zatem i narodowo obce (szkodliwe), w ostatnich latach (początek wieku XXI) coraz częściej zbliża się do wspomnianej koncepcji narodowej, nie zrywając mimo tego z koncepcjami głównymi historiografii i doktryny sowieckiej w odniesieniu do jej znaczenia w powstaniu zarówno państwowości, jak i bratersko-słowiańsko-ruskiej bliskości białorusko-rosyjskiej w ramach „braterstwa słowiańskiego”, który to punkt widzenia popiera większość dzisiejszych Białorusinów, niezależnie od wyznawanej opcji politycznej.

Oba natomiast wspomniane tutaj główne nurty tożsamościowe w sposób szczególnie silny i na ogół zbieżny traktują ideowe znaczenie narodowej pamięci o kluczowych wydarzeniach II wojny światowej (tzw. Wielkiej Wojny Ojczyźnianej), upatrując w nich właśnie podstawowe idee narodowo- i państwowotwórcze współczesnego narodu i państwa białoruskiego. Wydarzenia te i rola pamięci o nich nabrały w powszechnej świadomości Białorusinów charakteru narodowych Mitów.

Należy do nich zaliczyć:

- 1) mit o tzw. Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej z lat 1941–1945;
- 2) mit Zjednoczenia Zachodniej Białorusi z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką (w składzie ZSRS);
- 3) białoruski mit partyzancki.

Ad. 1

Białorusini powszechnie uważają się za naród, który w ramach wspólnoty sowieckiej należał i należy do „zwycięzców nad faszyzmem”. Dzień 9 maja jest państwowym i ogólnonarodowym świętem obchodzonym centralnie, lokalnie i prywatnie.

Poczucie dumy z powodu święta jest wśród Białorusinów autentyczne, a jego obchody są bardzo uroczyste: defilady, przemarsze, akademie itp.

Mimo iż od zakończenia wojny minęło 77 lat, Białorusini, tak jak Rosjanie, nadal żyją publicznie tą rocznicą. Jest to nastawienie zupełnie inne niż np. w Polsce czy państwach dawnej koalicji antyniemieckiej, gdzie rocznica jest raczej wspomniana, ale nie obchodzona, a już na pewno nie w tak *grandioznym* zakresie jak na Wschodzie. Białorusini celebrować przy tym hasło: „*Nikto nie zabyt, niczego nie zabyto*”, oznaczające pamięć o stratach wojennych, w wyniku których, według oficjalnych danych, podczas wojny i okupacji (od 1943 r. [sic!]) miała zginąć jedna czwarta Białorusinów. To, że zaliczają się do nich ofiary Holokaustu, jak też straty polskie w czasie wojny i obu okupacji, ofiary terroru sowieckiej partyzantki i białoruskich sił kolaboracyjnych –

⁴ Por. na ten temat: *Białoruskie remanenty etnograficzno-historyczne. Postacie historyczne z terenu ziem dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego – wprowadzanie do etnosu i kultury białoruskiej* [w:] Z. J. Winnicki, *Współczesna doktryna i historiografia białoruska (po roku 1989) wobec Polski i polskości*, Wrocław 2003, s. 375–412.

nie jest uwzględniane w białoruskiej polityce pamięci obu głównych, wspomnianych wyżej nurtów (włącza się te ofiary do ogólnej liczby ofiar wojny, czyli zaliczane są na konto zbrodni okupanta niemieckiego). Nie są w niej także uwzględniane, a wchodzące w szacunkową liczbę strat, ofiary terroru z okresu stalinowskiego na przedwojennym obszarze BSRS oraz ofiary eksterminacji i wywózek Polaków przed czerwcem 1941 r. Zenon Poźniak (Zianon Paźniak) twierdzi w związku z tym, że w ramach owej szacowanej jednej czwartej Białorusinów władze sowieckie „ukryły” ofiary terroru lat 1937–1938. Straty ludności polskiej z anektowanych w 1939 r. polskich województw północno-wschodnich II RP traktowane są łącznie jako straty „białoruskie” i odnoszone do obszaru BSRS ustalonego jako sowiecki po zмовie jałtańskiej.

W ramach powyższego szczególnym szacunkiem otaczani są żyjący jeszcze weterani, co wprawdzie nie znajduje odzwierciedlenia w poziomie ich życia, ale jest widoczne w rzędach wręczanych im odznaczeń i medali, a także, co jest szczególnie cenne, jest pokazywane poprzez umieszczanie na drzwiach domów i mieszkań czerwonej gwiazdy.

W porównaniu do warunków w Polsce i pozostałych państwach alianckich jest to sytuacja bezprecedensowa. Propaganda niezwycięzonego „narodu sowieckiego”, „narodu zwycięzcy nad faszyzmem” wpajana Białorusinom w czasach ZSRS stała się dla nich czymś oczywistym. Została przyjęta jako mit narodowy i wciąż jest wykorzystywana w propagandzie państwowej. Nurt narodowo-opozycyjny (por. konstrukcja narodowej koncepcji historii Białorusi) nie widzi w tym niczego sztucznego i w tym zakresie również uznaje ten *Mit* jako uprawniony, ogólnonarodowy i państwowotwórczy. Nie przeszkadza w takim ujęciu odsuwana w związku z tym pamięć o terrorze stalinowskim, brutalnej sowietyzacji, tzw. rozkułaczaniu i masowych oraz indywidualnych represjach. Mit narodu–zwycięzcy rekompensuje nieszczęścia i jest powszechny. Jest częścią powszechnej, współczesnej białoruskiej tożsamości narodowej.

Ad. 2

Mit o zjednoczeniu Zachodniej Białorusi z BSRS (w składzie ZSRS) to kolejny element skutecznej polityki historycznej Sowietów, przyjmowanej także obecnie jako białoruskie dobro ogólnonarodowe, uznawane i celebrowane zarówno przez władze państwowe (łukaszenkowskie), jak i pozytywnie oceniane przez zwolenników narodowej koncepcji historii Białorusi.

Zarówno władza obecna (wcześniej sowiecka), jak i białoruska opozycja uważają aneksję północno-wschodniej Polski za „sprawiedliwy akt dziejowy”⁵

Zarówno władza obecna (wcześniej sowiecka), jak i białoruska opozycja uważają aneksję północno-wschodniej Polski za „sprawiedliwy akt dziejowy”. W opinii wywiedzionej z podręczników szkolnych, akademickich, literatury i prasy – we wrześniu

⁵ Por. *Sprawiedliwe spełnienie odwiecznych marzeń narodu białoruskiego. Stosunek do sowieckiej agresji na Polskę we wrześniu 1939 r. i jej skutków* [w:] Z. J. Winnicki, *Współczesna doktryna...*, s. 442–535.

1939 r. nie było agresji. Był sprawiedliwy „pochód wyzwolenczy Armii Czerwonej”. Nie zmienia tej opinii znaczna już wiedza o represjach, konfiskatach, kolektywizacji itd. w okresie „zjednoczenia” – tym bardziej, że zjawiska te dotyczyły przecież głównie „klas uciskających”, do których należeli na „Zachodniej Białorusi” głównie Polacy, których zresztą na ogół nie postrzega się jako ofiary tego okresu. Białoruś się „zjednoczyła”. Nieważne, że była ona sowiecka, ważne, że „zjednoczona”. Nie było agresji ani zaboru – był „sprawiedliwy akt” zjednoczenia Białorusinów w jednym państwie⁶.

Na Białorusi w każdym mieście powiatowym są ulice 17 *sientiabria* przypominające o tym fakcie. Jako szczególny przykład niech posłuży fakt, iż siedziba Zarządu Głównego Związku Polaków na Białorusi w Grodnie mieści się u zbiegu ulic Dzierżyńskiego i właśnie 17 września. To kolejny *Mit* tożsamościowy związany z białoruską pamięcią o wojnie, o tym, że – co należy tutaj podkreślić – wojna według większości Białorusinów zaczęła się 22 czerwca 1941 r. W 2021 r. prezydent Białorusi wprowadził nowe, narodowe Święto Zjednoczenia Zachodniej Białorusi z BSRS.

Ad. 3

Trzeci z wielkich *Mitów* tożsamościowych wykorzystywanych w ramach polityki pamięci związanej z II wojną światową („Wielką Wojną Ojczyźnianą”, ogólnosowiecką) to powszechny wśród Białorusinów i wykorzystywany przez władze Republiki Białoruś (wcześniej władze sowieckie) oraz uznawany przez środowiska opozycyjne *mit* potężnej, jak się utrzymuje, formy narodowego (białoruskiego) oporu, jakim miała być właśnie „białoruska partyzantka”. Jak silny i powszechny zarazem jest ten *mit*, świadczy fakt, iż jednym z bardziej znanych periodyków dzisiejszej antyłukszenkowskiej opozycji jest portal *Bielaruskij Partizan*.

Nie ma przy tym znaczenia, że nie było w czasie II wojny światowej – „Wielkiej Wojny Ojczyźnianej” – żadnej narodowo-białoruskiej partyzantki.

Była sowiecka, kierowana z Moskwy, działająca zarówno na obszarze okupowanej Białorusi, jak i na zaanektowanych przez ZSRS terenach tzw. Zachodniej Białorusi, czyli okupowanych polskich województwach północno-wschodnich II RP, gdzie funkcjonowała jednocześnie niezwykle aktywna struktura Polskiego Państwa Podziemnego, reprezentowana przede wszystkim przez wileńskie brygady i nowogródzkie bataliony Armii Krajowej. *Mit* jest powszechny i budujący współczesną białoruską tożsamość narodowo-polityczną. Jak to wyglądało w praktyce, opisał i udowodnił badacz problematyki Bogdan Musiał⁷.

Okupacja niemiecka na obszarach zamieszkiwanych przez Białorusinów miała charakter złożony. Obok struktur politycznych i wojskowych działającej tam

⁶ Por. Z. J. Winnicki, *Współczesna białoruska percepcja znaczenia wydarzeń 17 września 1939 r.*, „Wschodnioznawstwo” 2010, nr 4, Wrocław 2010, s. 127–163.

⁷ B. Musiał, *Sowieccy partyzanci 1941–1944. Mity i rzeczywistość*, Warszawa 2014, s. 654.

partyzantki sowieckiej istniały znaczące formy białoruskiej kolaboracji. Jak pisał znakomity znawca problematyki Jerzy Turonek (Jury Turonak), ludność białoruska dzieliła się mniej więcej po równo na zwolenników władzy sowieckiej, zorientowanych na kolaborację z Niemcami, trwających przy opcji propolskiej i wyczekujących⁸. Do kolaboracyjnej formuły życia politycznego Białorusinów w czasie II wojny światowej nawiązuje białoruska powojenna emigracja składająca się w znacznym stopniu z byłych policjantów pomocniczych, byłych żołnierzy tworzonych przez Niemców oddziałów antysowieckiej armii białoruskiej – Białoruskiej Obrony Krajowej i dwóch białoruskich dywizji SS oraz kolaboracyjnej administracji samorządowej. Ta część pamięci o czasach wojny jest mało znana na dzisiejszej Białorusi, a książki i inne publikacje na ten temat ukazują się wyłącznie poza Białorusią⁹.

Pamięć o II wojnie światowej jako podstawa tożsamości państwowo-politycznej na współczesnej Białorusi nadal stanowi znaczącą część ideowej formuły współczesnej białoruskiej świadomości i tożsamości narodowo-państwowej.

Jest to formuła w różnym stopniu wykorzystywana tak przez władze państwowe, jak i środowiska od niej niezależne.

Wobec – jak na razie – mało skutecznego wpływu na szerokie kręgi społeczeństwa narodowej koncepcji historii Białorusi narodowi, który bardzo późno i w skomplikowanych warunkach zaczął budować niezależną narodową tożsamość oraz państwowość, potrzebne są (jak każdemu narodowi) *mity* założycielskie. Wyodrębnione tutaj trzy mity są nadal bardzo nośne.

Czy w warunkach znaczącego sprzeciwu wobec obecnej dyktatorskiej władzy państwowej mity te ulegną deprecjacji? Jak należy sądzić, nie ulegną, gdyż owe trzy wskazane nadal pozostaną w świadomości społecznej. Czym innym jest bowiem opór wobec metod rządzenia państwem i wola demokratyzacji, a czym innym poszukiwanie ideowych podstaw narodowej tożsamości. Trzeba przy tym dodać, że z politologicznego punktu widzenia dzisiejsza Białoruś jest państwem rozszczępionym cywilizacyjnie. Zdecydowana większość Białorusinów kulturowo należy do cywilizacji rosyjsko-prawosławnej (za Samuelem P. Huntingtonem), którą sami Białorusini (i Rosjanie) nazywają cywilizacją wschodniosłowiańską. Nieoficjalne współczesne badania opinii społecznej prowadzone przez niezależne środowiska socjologiczne wskazują, że obecne społeczeństwo Białorusi podzielone jest na trzy, mniej więcej porównywalne ilościowo, opcje: prołukaszenkowska, demokratyczną i (jak zawsze wśród Białorusinów) wyczekującą. Większość z kolei nadal uważa, że najbliższym podmiotem geopolitycznym Białorusi i Białorusinów jest Rosja (Federacja Rosyjska).

⁸ Por. J. Turonak, *Bielaruś pad niemieckaj akupacyjaj*, Minsk 1993.

⁹ Por. np. J. Grzybowski, *Pogoń między Orłem Białym, Swastyką i Czerwoną Gwiazdą. Białoruski ruch niepodległościowy w latach 1939–1956*, Warszawa 2011.

Wszystko to upoważnia do postawienia tezy, iż „wojenne mity”, na jakie tutaj wskazaliśmy, nadal kreują świadomość i tożsamość większości współczesnych Białorusinów. Nie dotyczy to białoruskich Polaków oraz tej części białoruskich elit przywódczych, które są jednoznacznie zorientowane na wartości europejskich demokracji. Z zastrzeżeniem, że owe wartości, o czym większość Białorusinów raczej nie wie, ulegają znaczącej autoerozji cywilizacyjnej w jej klasycznym, a zatem historycznym (czyli dotychczasowym) wymiarze.

Niedawno znany białoruski historyk i politolog Wiktor Szadurski sformułował tezę o cywilizacyjno-politycznym podziale Białorusinów na właśnie trzy główne grupy, które określił jako : *Bielarosy, Eurobielarusy i Bielarusy*.

Do grupy pierwszej, licznej szczególnie wśród mieszkańców wschodnich obwodów republiki, zaliczył zwolenników ścisłej współpracy, a nawet jedności kulturowo-politycznej z Rosjanami (Łukaszenko w jednym z wystąpień odniósł się do takich ludzi twierdząc, że „Białorusin to Rosjanin ze znakiem plus”). Grupę drugą (najmniej liczną) reprezentują wspomniani wyżej orientujący się na wartości demokratycznego Zachodu „Eurobiałorusini”. Trzecią, najliczniejszą, stanowią według Szadurskiego Białorusini uformowani kulturowo przez formułę wschodniosłowiańską, jednak z podziałem na zwolenników tradycji rusko-sowieckiej oraz narodowej. Niemniej, jak dowodzi Szadurski, wszystkie te grupy za jedną z najważniejszych uznają zbiorową pamięć o „Wielkiej Wojnie Ojczyźnianej”¹⁰.

Oceniając postawy tożsamościowe współczesnych (2021 r.) nam Białorusinów w Republice Białoruś należy, jak sądzimy, brać pod uwagę zarówno uwarunkowania wpływające z trwałości wspomnianych mitów „wojennych”, jak i sygnalizowanych paradygmatów cywilizacyjnych.

Рэзюмэ

Гістарычная палітыка суседзяў. Памяць Другой сусветнай вайны як падстава дзяржаўна-палітычнай тоеснасці ў сучаснай Беларусі

Ва ўмовах фармавання сучаснага дзяржаўнага беларускага народу асаблівую ідэалагічную ролю адыгрывае памяць калектыўнага досведу рэалій Другой сусветнай вайны. У Беларусі (падобна як у Расейскай Федэрацыі) гэта памяць пра Вялікую Айчынную Вайну (1941 – 1945 гг.). Гэтая памяць значна важнейшая для беларусаў чым для іншых суседніх народаў. Гэта вынікае са шматгадовай прапаганды савецкага часу, значных людскіх стратаў у вайну і з факту адносна кароткай практыкі беларускай дзяржаўнасці. Да найбольш істотных элементаў тоеснасці,

¹⁰ V. Szadurski, *Przełomowe etapy i tendencje rozwoju polityki historycznej w Republice Białoruś [w:] Polska i Białoruś we współczesnej Europie*, red. J. Tymanowski, A. Daniluk, J. Bryll, Warszawa 2015, s. 65–71.

звязаных з вайной належаць: міф перамогі над фашызмам, міф аб'яднання “Заходняй Беларусі” з Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікай і міф беларускай партызанкі з перыяду нямецкай акупацыі ў Другую сусветную вайну. Міфы савецкага часу надалей надзвычайна трывалыя ў свядомасці сучасных беларусаў і трактуюцца як ідэяна-тоеснасныя падмуркі нацыі як дзяржаўнымі ўладамі, так і асяродкамі, незалежнымі ад тых уладаў. На трываласць і грамадскае значэнне гэтых мітаў накладаецца перакананне пра культурна-цывілізацыйную блізкасць з расейцамі, разам з якімі беларусы ў межах савецкай дзяржавы удзельнічалі ў вайне, завершанай перамогай.

Santrauka

Kaimynų istorijos politika. Antrojo pasaulinio karo atmintis kaip valstybinės-politinės tapatybės pagrindas nūdienos Baltarusijoje

Formuojantis šių laikų baltarusių valstybinei tautai svarbų idėjinį vaidmenį atlieka kolektyvinė atmintis apie Antrojo pasaulinio karo realijas. Baltarusijoje kaip ir Rusijos Federacijoje tai atmintis apie Didįjį Tėvynės karą (1941 – 1945). Baltarusiams ši atmintis akivaizdžiai svarbesnė nei kitoms kaimyninėms tautoms. Tai apsprendžia ilgalaikė sovietinė propaganda, didelės žmonių netektys ir santykinai trumpa baltarusių valstybingumo paktika. Svarbiausiais tapatybės besisiekiančios su karu elementais yra: Pergalės prieš fašizmą mitas, „Vakarų Baltarusijos“ suvienijimo su Sovietų Sąjunga mitas bei Antrojo pasaulinio karo vokiečių okupacijos laikotarpio partizanų mitas. Visi šie sovietiniais laikais susiformavę mitai ir toliau yra labai paveikūs nūdienos baltarusiams ir yra traktuojami kaip idėjinis- mentalinis tautos pagrindas ne tik valdžos sluoksnių bet ir tiesiogiai su jais nesusijusios visuomenės. Papildomai tų mitų tvarumą ir reikšmingumą visuomenei sustiprina įsitikinimas apie baltarusių kultūrinį – civilizacinį artimumą rusams su kuriais sovietinės Baltarusijos valstybingumo aplinkoje baltarusiai dalyvavo karo grumtynėse pasibaigusiomis pergale.

Резюме

Историческая политика соседей. Память о Второй мировой войне как основа государственно-политической идентичности в современной Беларуси

В условиях становления современной белорусской государственной национальности особую идеологическую роль играет память о коллективном опыте реалий Второй мировой войны. В Беларуси (как и в Российской Федерации) это память о Великой Отечественной войне (1941–1945 гг.). Эта память гораздо важнее для белорусов, чем для других соседних народов. Это связано с многолетней пропагандой советской эпохи, значительными человеческими потерями во время войны и фактом относительно непродолжительной практики белорусской государственности. Таким образом, наиболее существенные элементы идентичности, связанные с войной, включают миф о победе над фашизмом, миф об объединении «Западной Белоруссии» с Белорусской Советской Социалистической Республикой и миф о

белорусской партизанской войне периода немецкой оккупации времен Второй мировой войны. Мифы, сложившиеся в советское время, до сих пор чрезвычайно устойчивы в сознании современных белорусов и рассматриваются как важные идейно – идентичные основы нации как органами государственной власти, так и независимыми от этих властей средами. Кроме того, на устойчивость и социальную значимость этих мифов накладывается убеждение в культурно – цивилизационной близости с русскими, вместе с которыми в рамках советской государственности белорусы участвовали в военной борьбе, закончившейся победой.

Summary

The Historical Politics of Neighbours. The Memory of World War II as a Base of State-Political Identity in Contemporary Belarus

In the conditions of shaping the contemporary Belarusian state nationality, a special ideological role is played by the memory of the collective experience of the realities of World War II. In Belarus (as in the Russian Federation) it is a memory of the Great Patriotic War (1941–1945). This memory is much more important for Belarusians than for other neighboring nations. This is due to many years of Soviet propaganda, significant human losses during the war and the relatively short practice of Belarusian statehood. Thus, the most important identity elements related to the war include: the myth of the victory over fascism, the myth of the unification of "Western Belarus" with the Belarusian Soviet Socialist Republic and the myth of the Belarusian guerrilla at the time of German occupation during the World War II. The myths developed during the Soviet times are still extremely persistent in the consciousness of contemporary Belarusians and they are treated as important ideological and identity foundations of the nation both by the state authorities and by circles independent of these authorities. Additionally, the persistence and social significance of these myths are overlaid by the belief in the cultural and civilization closeness with the Russians, along with whom, under the Soviet statehood, Belarusians participated in the military struggles that ended in victory.